

Fact sheet

nummer 1 | januari 2010

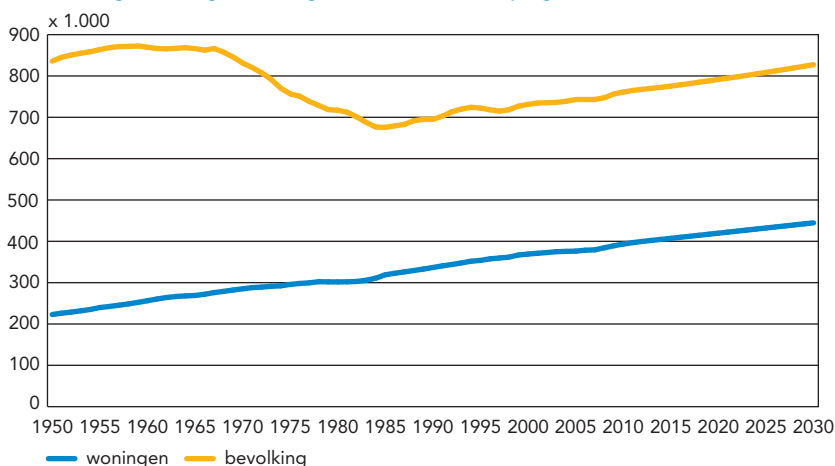
De diversiteit van de Amsterdamse bevolking

De Amsterdamse bevolking laat al vele jaren een beperkte maar gestage groei zien. Op 1 januari 2009 telde de stad 756.347 inwoners. Daarmee heeft de stad weer net zoveel inwoners als in 1975, maar aanmerkelijk meer dan in 1985 toen de stad met 675.000 het naoorlogse dieptepunt in het aantal inwoners bereikte. Naar verwachting blijft de groei aanhouden: in 2030 zal Amsterdam 827.000 inwoners tellen. Achter de kalme maar gestage groei gaat echter een enorme dynamiek schuil. Jaarlijks verlaten zo'n 50 duizend Amsterdammers de stad en vestigen zich eveneens circa 50 duizend mensen.

De ontwikkeling van de woningvoorraad is een achterliggende belangrijke factor bij de bevolkingsontwikkeling, samen met de aantrekkelijkheid van stad als plaats om te wonen en te werken. Sinds 1985 heeft de stad er 70 duizend woningen bij gekregen, terwijl tegelijkertijd het aandeel koopwoningen is opgelopen tot ongeveer een kwart van het totaal.

Door de groei van de bevolking en de daarmee gepaard gaande selectieve dynamiek is de bevolkingssamenstelling van Amsterdam sterk veranderd. In de tweede helft van 2009 is het aandeel Amsterdammers met een niet-Nederlandse achtergrond toegenomen tot 50% van de stadsbevolking. Het betreft de eerste generatie arbeidsmigranten uit Turkije en Marokko, inwoners uit voormalige koloniën, zoals Suriname en hun kinderen die tot de tweede generatie worden gerekend. Het betreft ook migranten uit nieuwe toetredingslanden in de EU zoals Polen, de opkomende economieën zoals Brazilië en de traditionele westerse industrielanden zoals Amerika en het Verenigd Koninkrijk. Eind 2009 is de helft van de bevolking van niet-Nederlandse herkomst. Om preciezer te zijn: op 13 november 2009 bedroeg het aandeel allochtonen in Amsterdam 49,95%. Naar alle waarschijnlijkheid zal het aandeel allochtonen begin 2010 tot boven de 50% zijn toegenomen.

Ontwikkeling bevolking en woningen, 1950-2009 en de prognose 2008 voor 2010-2030

Volgens de CBS-definitie is een allochtoon iemand waarvan een of beide ouders in het buitenland is geboren. Een autochtoon is iemand waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren. We onderscheiden twee generaties allochtonen. De eerste generatie bestaat uit allochtonen die in het buitenland zijn geboren. De tweede generatie is in Nederland geboren.

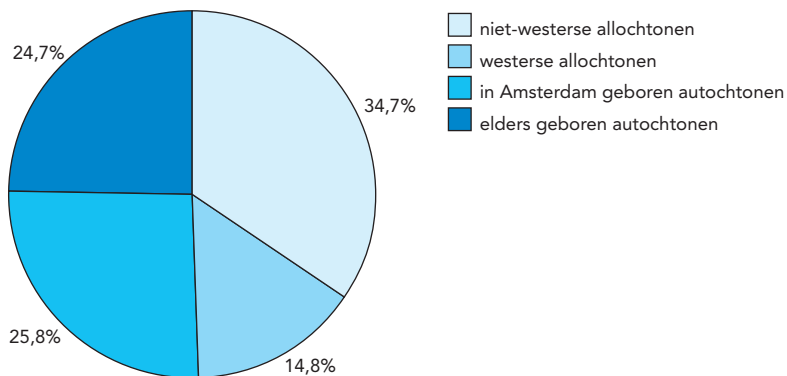
De derde generatie, dat wil zeggen een kind van tweede generatie allochtone ouders, wordt tot de autochtonen gerekend. Deze derde generatie is nog beperkt in omvang en er zijn nauwelijks volwassenen onder.

In totaal vormen Amsterdammers van niet-westerse herkomst (van de eerste en tweede generatie) nu 35% van de bevolking. De grootste groep daarbinnen vormen overige niet-westerse allochtonen. De omvang van de groep westerse allochtonen is 15%.

De stad is aantrekkelijk voor jongeren die gaan studeren en in toenemende mate voor afgestudeerden en anderen die aan het begin van hun carrière staan. Zij zoeken een aantrekkelijke woonomgeving en zorgen er door hun komst ook voor dat Amsterdam aantrekkelijker wordt voor bedrijven op zoek naar gekwalificeerd personeel.¹ Inmiddels zijn beide groepen ongeveer even groot en tellen suburbs als Landsmeer, Diemen en Purmerend aanmerkelijk meer geboren Amsterdammers dan in de hoofdstad zelf.

Amsterdamse gezinnen en paren die een gezin willen stichten gaan van oudsher naar de regio. Maar ook binnen de stad vindt verhuizing plaats van gezinnen van de oudere delen van de stad naar de rand van de stad. Dit geldt al heel lang voor de autochtone bevolking. De laatste twintig jaar volgt ook de allochtone bevolking dit patroon. Deze ontwikkeling vindt vooral plaats in Nieuw-West en Amsterdam-Noord. Terwijl de niet-westerse allochtonen zich in deze stadsdelen vestigen, vertrekken de autochtonen en westerse allochtonen er juist. Als gevolg daarvan neemt het aandeel niet-westerse allochtonen er sterk toe. Ook in Zuidoost, waar nu veel niet-westerse allochtonen wonen, neemt het aandeel niet-westerse allochtonen nog toe, vooral buiten de Bijlmermeer. Buiten deze gebieden blijft het aandeel niet-westerse allochtonen vrijwel gelijk. In de negentiende-eeuwse gordel neemt het aandeel zelfs iets af. De laatste twee jaar geldt dat ook voor Bos en Lommer, terwijl dat stadsdeel lange tijd dezelfde ontwikkeling te zien gaf als Nieuw-West.²

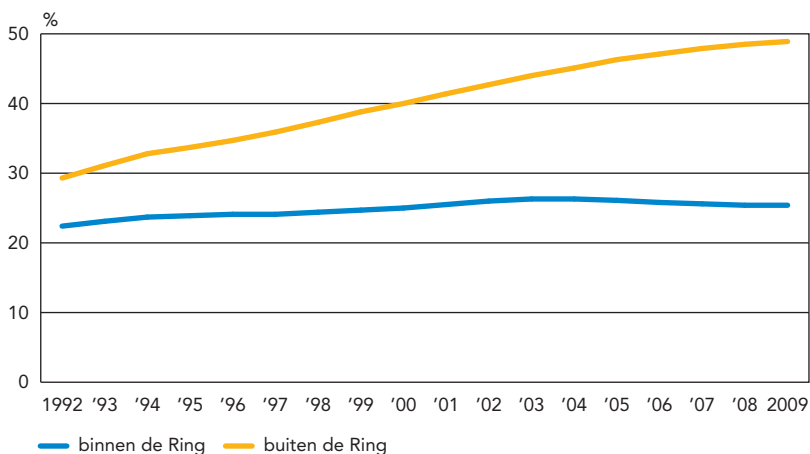
Amsterdammers naar vier bevolkingsgroepen; 1 januari 2009

Bevolking naar bevolkingsgroepen, 1 januari 1992 en 2009

	1992	2009
niet-westerse allochtonen	179099	262759
westerse allochtonen	92829	111640
in Amsterdam geboren autochtonen	270813	194935
elders geboren autochtonen	170752	187013
totaal	713493	756347

Aandeel niet-westerse allochtonen binnen en buiten de Ring, 1 januari 1992-2009 (procenten)³

Sterke toename van aantal Oost-Europeanen

De afgelopen jaren is ook het aantal westerse allochtonen sterk toegenomen. Vanaf het begin van deze eeuw is hun aantal met 17.000 toegenomen. De groei werd voor meer dan de helft veroorzaakt door de toename van het aantal Oost-Europeanen na de toetreding van Polen, Bulgarije en Roemenië tot de EU. Ook het aantal personen afkomstig uit andere EU-landen is echter sterk toegenomen.

Een laatste belangrijke groep betreft de opkomende economieën: Brazilië, Rusland, India en China, de zogenaamde BRIC-landen. Deze groep

behoort grotendeels tot de niet-westerse allochtonen en groeide in deze periode met 6.000 tot 14.400 personen.

Hyperdiversiteit in Amsterdam

De Amsterdamse bevolking heeft zich ontwikkeld tot een hyperdiverse en transnationale gemeenschap.⁴ Hyperdivers omdat de groep niet-Nederlandse Amsterdammers niet alleen meer wordt gevormd door de traditionele migrantengroepen waarvan Marokkanen, Surinamers en Turken de grootste zijn. Bovendien zijn binnen die groepen de verschillen ook steeds groter geworden. Het betreft bijvoorbeeld:

- diversiteit in herkomstgroepen
- diversiteit in talen die gesproken worden
- diversiteit in religie en levensovertuigingen
- diversiteit in vestigingsmotieven tussen herkomstgroepen
- diversiteit in duur van vestiging
- diversiteit in contact met thuisland
- diversiteit in mobiliteit (tussen thuisland en andere landen)
- diversiteit in leeftijd, geslacht
- diversiteit in generatie
- diversiteit in opleidingsniveau, werk
- diversiteit in gezinssituatie

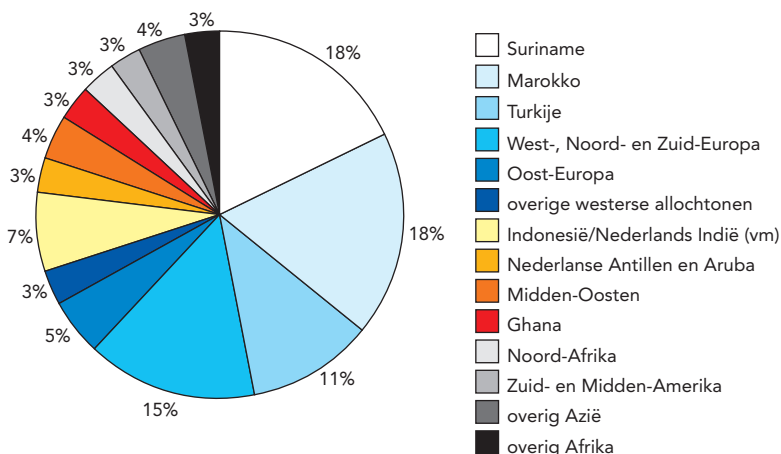
Transnationaal verwijst naar inwoners van de stad die tijdelijk in de stad verblijven en zich niet definitief vestigen. Deze groep onderhoudt contact met gemeenschappen in het land van herkomst en elders, net zoals Amsterdam in het netwerk blijft van mensen die na verloop van tijd elders zijn gaan wonen.

Voor meer mensen dan voorheen geldt dat de plek waar men geboren is, niet de plek is waar men opgroeit, studeert, werkt en met pensioen gaat. Van een gemeenschap die op één plek blijft, wordt Nederland, met Amsterdam voorop, meer een transnationale gemeenschap.

Ontwikkeling westerse allochtonen, 1 januari 2000 en 1 oktober 2009

	1 januari 2000	1 oktober 2009	toename
EU-staten in West-Europa	48165	54535	6370
overig West-Europa	1554	1894	340
Nederlands-Indië/Indonesië	28051	26439	-1612
Australië, Oceanië	1318	2105	787
Japan	1357	1514	157
Noord-Amerika	5708	8119	2411
Oost-Europa	11266	20159	8893
totaal westerse allochtonen	97419	114765	17346

Allochtonen herkomstgroepen in Amsterdam, 1 januari 2009 (procenten)

Noten

- 1 Voor een recent literatuuroverzicht zie: Marlet G. (2009). De aantrekkelijke stad. Moderne locatietheorieën en de aantrekkingskracht van Nederlandse steden. Nijmegen. VOC Uitgevers.
- 2 Via <http://intranet.stadsmonitor.amsterdam.nl/amsterdam/> kan nauwkeurig in beeld gebracht worden hoe de verschillende bevolkingsgroepen over de stad zijn verdeeld.

- 3 Binnen en buiten de Ring is een zeer globale aanduiding: Nieuw-West, Zuidoost en Amsterdam-Noord worden tot het gebied buiten de Ring gerekend.
- 4 Vergelijk bijvoorbeeld: Vertovec S. (2006). The emergence of super-diversity in Britain, working paper no. 25, centre on migration, policy and society. Oxford: University of Oxford.

Colofon

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Telefoon 020 251 0333
Fax 020 251 0444
algemeen@os.amsterdam.nl
www.os.amsterdam.nl

Auteurs:
drs. Jeroen Slot
drs. Marcel Janssen